

DECYZJE

DECYZJA WYKONAWCZA KOMISJI (UE) 2019/1287

z dnia 26 lipca 2019 r.

w sprawie przedłużenia wzmocnionego nadzoru w Grecji

(notyfikowana jako dokument nr C(2019) 5900)

(Jedynie tekst w języku greckim jest autentyczny)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 472/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru gospodarczego i budżetowego nad państwami członkowskimi należącymi do strefy euro dotkniętymi lub zagrożonymi poważnymi trudnościami w odniesieniu do ich stabilności finansowej ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 2 ust. 1,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Po wygaśnięciu w dniu 20 sierpnia 2018 r. pomocy finansowej w ramach Europejskiego Mechanizmu Stabilności decyzją wykonawczą Komisji (UE) 2018/1192 ⁽²⁾ wprowadzono w Grecji wzmocniony nadzór na okres sześciu miesięcy od dnia 21 sierpnia 2018 r. Decyzją wykonawczą Komisji (UE) 2019/338 ⁽³⁾ przedłużono ten okres o dodatkowe sześć miesięcy, począwszy od dnia 21 lutego 2019 r.
- (2) Od 2010 r. Grecja otrzymała znaczną pomoc finansową, w wyniku której jej pozostające do spłaty zobowiązania wobec państw członkowskich należących do strefy euro, Europejskiego Instrumentu Stabilności Finansowej i Europejskiego Mechanizmu Stabilności wynoszą w sumie 243 700 mln EUR. Grecja otrzymała od swoich europejskich partnerów wsparcie finansowe na preferencyjnych warunkach. Aby doprowadzić zadłużenie do bardziej zrównoważonego poziomu, w 2012 r. i następnie w 2017 r. przyjęto konkretne środki w ramach Europejskiego Mechanizmu Stabilności. W dniu 22 czerwca 2018 r. Eurogrupa osiągnęła porozumienie polityczne w sprawie wdrożenia dodatkowych środków, aby zapewnić stabilność długu. Środki te obejmują przedłużenie średnich ważonych terminów zapadalności o kolejnych 10 lat, odroczenie spłat odsetek i kapitału o kolejnych 10 lat, jak również wdrożenie innych środków okołozadłużeniowych. Dwa razy w roku, na podstawie potwierdzenia w ramach wzmocnionego nadzoru, że Grecja wywiązuje się ze swoich poprogramowych zobowiązań politycznych, w Eurogrupie można uzgodnić dwa dodatkowe środki (odstąpienie od marży odsetkowej za transzę na wykup długu w ramach programu Europejskiego Instrumentu Stabilności Finansowej na 2018 r. i przywrócenie transferu kwot równoważnych dochodom banków centralnych strefy euro narosłym od greckich obligacji rządowych na podstawie umowy o aktywach finansowych netto i programu dotyczącego rynku papierów wartościowych). W związku z tym, po osiągnięciu porozumienia w kwietniu 2019 r. w ramach Eurogrupy, udostępniono pierwszą transzę środków okołozadłużeniowych uzależnionych od prowadzenia odpowiedniej polityki, o wartości 970 mln EUR.
- (3) Grecja podjęła zobowiązanie w Eurogrupie, że będzie kontynuować i zakończy wszystkie kluczowe reformy przyjęte w ramach programu pomocy stabilizacyjnej Europejskiego Mechanizmu Stabilności („program”) oraz zapewni ochronę celów istotnych reform przyjętych w ramach programu oraz w ramach poprzedzających go instrumentów. Grecja zobowiązała się również do wdrożenia konkretnych działań w obszarze polityki budżetowej i budżetowo-strukturalnej, dobrobytu społecznego, stabilności finansowej, rynków pracy i dóbr, prywatyzacji i administracji publicznej. Te konkretne działania, które wymieniono w załączniku do oświadczenia Eurogrupy z dnia 22 czerwca 2018 r., przyczynią się do usunięcia nadmiernych zakłóceń równowagi makroekonomicznej oraz źródeł lub potencjalnych źródeł trudności gospodarczych w Grecji.

⁽¹⁾ Dz. U. L 140 z 27.5.2013, s. 1

⁽²⁾ Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2018/1192 z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie wprowadzenia wzmocnionego nadzoru w Grecji (Dz. U. L 211 z 22.8.2018, s. 1).

⁽³⁾ Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2019/338 z dnia 20 lutego 2019 r. w sprawie przedłużenia wzmocnionego nadzoru w Grecji (Dz. U. L 60 z 28.2.2019, s. 17).

- (4) W dniu 21 listopada 2018 r. na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011⁽⁴⁾ Komisja przyjęła sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania, w którym wskazała Grecję jako jedno z państw członkowskich, w przypadku których przeprowadzona zostanie szczegółowa ocena sytuacji. Szczegółowa ocena sytuacji została uwzględniona w sprawozdaniu krajowym na 2019 r. dotyczącym Grecji⁽⁵⁾ opublikowanym w dniu 27 lutego 2019 r. Komisja doszła do wniosku, że – mimo iż udało jej się przywrócić równowagę budżetową i znacząco zmniejszyć deficyt obrotów bieżących – Grecja wciąż boryka się z nadmiernymi zakłóceniami równowagi makroekonomicznej będącymi skutkami kryzysu⁽⁶⁾. Dotyczą one w szczególności wysokiego długu publicznego, ujemnej międzynarodowej pozycji inwestycyjnej netto, dużego udziału kredytów zagrożonych w bilansach banków oraz nadal wysokiej stopy bezrobocia. W szczególności pod koniec 2018 r. dług publiczny wynosił 181,1 % produktu krajowego brutto, co stanowi najwyższy poziom w Unii. Międzynarodowa pozycja inwestycyjna netto Grecji utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie i w 2018 r. stanowiła – 137,9 % produktu krajowego brutto. Co więcej, mimo znacznego zmniejszenia deficytu obrotów bieżących, postęp ten nadal jest niewystarczający, aby Grecja mogła w zadowalającym tempie obniżyć bardzo znaczną międzynarodową pozycję inwestycyjną netto, tak by osiągnęła ona poziom uznawany za rozsądny. Mimo że bezrobocie w dalszym ciągu spadało, ze szczytowej wartości 27,8 % w 2013 r., w marcu 2019 r. nadal wynosiło 18,1 %. Bezrobocie długotrwałe (11,9 % w pierwszym kwartale 2019 r.) i bezrobocie młodzieży (40,4 % w marcu 2019 r.) utrzymują się na bardzo wysokim poziomie.
- (5) W świetle dokonanej przez Komisję szczegółowej oceny sytuacji i na podstawie oceny Komisji Rada przeanalizowała krajowy program reform na 2019 r. oraz program stabilności na 2019 r. Zaleciła⁽⁷⁾ Grecji podjęcie w 2019 i 2020 r. działań mających na celu osiągnięcie trwałego ożywienia gospodarczego i wyeliminowanie nadmiernych zakłóceń równowagi makroekonomicznej poprzez kontynuowanie i zakończenie reform zgodnie ze zobowiązaniami poprogramowymi podjętymi na posiedzeniu Eurogrupy w dniu 22 czerwca 2018 r. Rada zaleciła również, aby Grecja skoncentrowała swoją politykę gospodarczą związaną z inwestycjami w określonych obszarach priorytetowych, aby zapewnić solidne podstawy wzrostu, a jednocześnie zmniejszyć różnice między regionami i zapewnić włączenie społeczne.
- (6) W dniu 5 czerwca 2019 r. Komisja opublikowała trzecią ocenę Grecji w ramach wzmocnionego nadzoru⁽⁸⁾. W ocenie opisano postępy poczynione przez Grecję w odniesieniu do ogólnych i szczegółowych zobowiązań w zakresie reform. Stwierdzono w niej, że od sierpnia 2018 r. Grecja poczyniła dość dobre postępy na starcie okresu poprogramowego. Utrzymano realny wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy i w 2018 r. Grecji ponownie udało się przekroczyć docelowy poziom nadwyżki pierwotnej. Pomimo pewnych opóźnień dokonanie realizacji zobowiązań szczegółowych w zakresie reform, których termin przypadał na koniec 2018 r., pozwoliło na zastosowanie dodatkowych środków okołozadłużeniowych w kwietniu 2019 r. Grecja zaczęła ponadto odzyskiwać dostęp do rynku i odnotowała korzystne zmiany wynikające z podniesienia ocen przez agencje ratingowe. W ostatnich miesiącach zmniejszyło się jednak tempo realizacji reform, a spójność niektórych środków z zobowiązaniami podjętymi w Eurogrupie nie została zagwarantowana. W sprawozdaniu stwierdzono również, że istnieje ryzyko nieosiągnięcia uzgodnionego docelowego poziomu nadwyżki pierwotnej. W związku z tym Grecja stoi przed ważnymi wyborami politycznymi koniecznymi do zapewnienia zrównoważonego i trwałego ożywienia gospodarczego.
- (7) Sektor bankowy jest wystarczająco wyposażony w kapitał, jednak pozycja kapitałowa nieco się pogorszyła w 2018 r. ze względu na niską rentowność i słabą jakość aktywów, podczas gdy ulgi z tytułu odroczonego podatku dochodowego wciąż stanowią znaczną część kapitału podstawowego tier 1. Sektor bankowy nadal zmagają się z wyzwaniami, poprawa następuje powoli, a istotne słabości utrzymują się. Są one związane z wysokim poziomem ekspozycji zagrożonych i niskim poziomem rentowności, w sytuacji, gdy sektor jest nadal silnie powiązany z państwem. Choć poziom ekspozycji zagrożonych stopniowo się zmniejszał po tym, jak w marcu 2016 r. osiągnął najwyższy dotychczas poziom 107,2 mld EUR, na koniec 2018 r. nadal był bardzo wysoki i wynosił 81,8 mld EUR, tj. 45,4 % całkowitych ekspozycji bilansowych. W ostatnich latach Grecja przyjęła kluczowe reformy i trwają prace nad szeregiem inicjatyw mających na celu wzmocnienie ram pozwalających rozwiązać problem kredytów zagrożonych. Konieczne będą jednak dodatkowe działania, aby doprowadzić do szybszej redukcji kredytów zagrożonych, obniżyć wskaźnik ekspozycji zagrożonych do zrównoważonego poziomu oraz umożliwić instytucjom finansowym pełnienie ich funkcji w zakresie pośrednictwa i zarządzania ryzykiem.
- (8) Pomimo postępu w ostatnich latach Grecja wciąż zmagają się z dużymi wyzwaniami, jeśli chodzi o otoczenie działalności gospodarczej i system sądownictwa. Grecja wciąż ma duże zaległości w porównaniu z krajami osiągającymi najlepsze wyniki w kilku obszarach objętych wskaźnikami strukturalnymi należącymi do porównawczych wskaźników mierzących wyniki gospodarcze (np. czas potrzebny do przyjęcia orzeczenia sądowego, egzekwowanie umów, rejestrowanie własności, postępowanie upadłościowe itp.).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania (Dz. U. L 306 z 23.11.2011, s. 25).

⁽⁵⁾ SWD(2019) 1007 final.

⁽⁶⁾ COM(2019) 150 final.

⁽⁷⁾ Zalecenie Rady z dnia 9 lipca 2019 r. w sprawie krajowego programu reform Grecji na 2019 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Grecję programu stabilności na 2019 r.

⁽⁸⁾ Komisja Europejska: Sprawozdanie dotyczące wzmocnionego nadzoru w Grecji, czerwiec 2019 r., Institutional Paper nr 103, czerwiec 2019 r.

- (9) Grecja – która została odcięta od pożyczek na rynku finansowym w 2010 r. – zaczęła odzyskiwać dostęp do rynku dzięki emisji obligacji państwowych od lipca 2017 r. Po udanej emisji obligacji w styczniu 2019 r. Grecja ponownie wykorzystwała rynki kapitałowe w marcu 2019 r., emitując po raz pierwszy od 2010 r. 10-letnie obligacje rządowe. W lipcu 2019 r. Grecja wyemitowała 7-letnie obligacje. Emisja ta przyczyni się do odbudowy krzywej rentowności Grecji i zwiększenia płynności na rynku jej obligacji. Warunki uzyskiwania pożyczek przez Grecję pozostają jednak niestabilne ze względu na zewnętrzne ryzyko gospodarcze i krajowe słabości.
- (10) W związku z powyższym Komisja stwierdza, że nadal istnieją przesłanki uzasadniające prowadzenie wzmocnionego nadzoru na podstawie art. 2 rozporządzenia (UE) nr 472/2013. W szczególności nadal istnieją zagrożenia dla stabilności finansowej Grecji, które – jeżeli się urzeczywistnią – mogą wywołać niekorzystne skutki uboczne w pozostałych państwach członkowskich należących do strefy euro. Jeżeli pojawią się jakiegokolwiek skutki uboczne, mogą one nastąpić w sposób pośredni, wywierając niekorzystny wpływ na zaufanie inwestorów, a tym samym na koszty refinansowania dla banków i pozostałych państw członkowskich należących do strefy euro.
- (11) W związku z tym w średnim okresie Grecja powinna kontynuować podejmowanie działań służących usunięciu źródeł lub potencjalnych źródeł trudności oraz realizowanie reform strukturalnych, aby wspierać solidne i zrównoważone ożywienie gospodarcze, co pozwoli złagodzić skutki wynikające z kilku czynników. Czynniki te obejmują poważne i przedłużające się pogorszenie koniunktury w czasie kryzysu; poziom zadłużenia Grecji; słabości jej sektora finansowego; nadal stosunkowo silne powiązania między sektorem finansowym i finansami publicznymi w Grecji, w tym przez własność państwową; ryzyko przeniesienia poważnych napięć w tych sektorach na inne państwa członkowskie, jak również narażenie państw członkowskich należących do strefy euro na ryzyko w kontekście zadłużenia państwa greckiego.
- (12) Aby zlikwidować pozostałe ryzyko i monitorować spełnienie zobowiązań podjętych w tym celu, konieczne i właściwe wydaje się przedłużenie wzmocnionego nadzoru w Grecji na podstawie art. 2 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 472/2013.
- (13) Pismem wystosowanym w dniu 16 lipca 2019 r. Grecji umożliwiono przedstawienie opinii na temat oceny Komisji. W swojej odpowiedzi z dnia 19 lipca 2019 r. Grecja zasadniczo zgodziła się z dokonaną przez Komisję oceną wyzwań gospodarczych, przed którymi stoi ten kraj, co stanowi podstawę przedłużenia wzmocnionego nadzoru.
- (14) Grecja będzie nadal korzystała ze wsparcia technicznego w ramach programu wspierania reform strukturalnych (jak określono w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/825⁽⁹⁾) w celu opracowywania i wdrażania reform, w tym kontynuacji i zakończenia kluczowych reform zgodnie z zobowiązaniami politycznymi poddanymi monitorowaniu w ramach wzmocnionego nadzoru.
- (15) Komisja zamierza ściśle współpracować z Europejskim Mechanizmem Stabilności – w kontekście jego systemu wczesnego ostrzegania – aby wdrożyć wzmocniony nadzór,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Okres wzmocnionego nadzoru nad Grecją na podstawie art. 2 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 472/2013, wprowadzony decyzją wykonawczą (UE) 2018/1192, zostaje przedłużony o dodatkowe sześć miesięcy, począwszy od dnia 21 sierpnia 2019 r.

⁽⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/825 z dnia 17 maja 2017 r. w sprawie utworzenia Programu wspierania reform strukturalnych na lata 2017–2020 oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1303/2013 i (UE) nr 1305/2013 (Dz.U. L 129 z 19.5.2017, s. 1).

Artykuł 2

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Greckiej.

Sporządzono w Brukseli dnia 26 lipca 2019 r.

W imieniu Komisji
Pierre MOSCOVICI
Członek Komisji
